

Aanbiedingsbrief

aan: AB RUD Utrecht
van: DB RUD Utrecht
steller: Danielle Verkade
onderwerp: AP03.5a_Versterking samenwerking RUD-ODRU
t.b.v.: AB-vergadering d.d. 31 maart 2023
bijlage: b) Notitie Handelingskader samenwerking RUD Utrecht – ODRU
c) Conceptbrief aan raden

Status

- ter kennisneming
- ter (oriëntatie) bespreking
- ter besluitvorming

Samenvatting

De algemeen besturen van de RUD Utrecht en de ODRU hebben de afgelopen periode uitgesproken dat de samenwerking tussen beide organisaties moet worden voorzien van een steviger handelingskader. Dit om voldoende robuustheid en kwaliteit van dienstverlening te (kunnen blijven) waarborgen in het licht van de actuele/toekomstige vraagstukken en ontwikkelingen in het domein van de leefomgeving. Hiervoor is een verkenning van één robuuste Omgevingsdienst voor heel Utrecht noodzakelijk. De managementteams van beide organisaties hebben hierom ook gevraagd.

In deze notitie lichten we de inhoudelijke beweegredenen voor deze verkenning toe, waarbij we ingaan op het doel, het beoogd resultaat en het te volgen proces/traject. Wij vragen hierbij besluitvorming om in te stemmen met de verkenning van de mogelijkheden van één robuuste Omgevingsdienst. Tot slot gaan we in op de zorgvuldige communicatie die dit traject vraagt.

Voorstel

Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om:

1. te besluiten tot verkenning van de mogelijkheden van één robuuste Omgevingsdienst voor heel Utrecht en bijbehorend traject;
2. te besluiten tot opdrachtverlening aan beide directeuren om een spoorboekje op te stellen en deze te agenderen voor de algemeen bestuursvergaderingen van juli 2023;
3. in te stemmen met bijgaande brief, opgesteld door de voorzitters van de beide algemeen besturen, en de toezending daarvan aan de aangesloten colleges van B&W ter informering van gemeenteraden en provinciale staten.

Communicatie en medezeggenschap

In een fase waarin twee gemeenschappelijke regelingen in gesprek zijn over versteviging van de samenwerking en verkenning van één robuuste Omgevingsdienst voor heel Utrecht is het belangrijk om de communicatie naar alle betrokkenen duidelijk, transparant en identiek te houden. De RUD Utrecht en de ODRU zetten zich daar voor in en stemmen onderling hun berichtgeving af. In gesprek met het AB van de ODRU werd ook aandacht gevraagd voor de communicatie met de gemeenteraden en de regievoerders.

Het voorstel van de voorzitters van de beide algemeen besturen is om bijgaande gezamenlijke brief te versturen aan de gemeenteraden en provinciale staten (bijlage 2). De brief beschrijft de aanloop, het waarom van de versteviging van de samenwerking en het proces van de verkenning van de mogelijkheden van één robuuste Omgevingsdienst.

In deze fase is geen advies of instemming van de Ondernemingsraad benodigd.

Financiën

In het spoorboekje nemen we ook een eerste raming op van de verwachte incidentele kosten en frictiekosten. We zijn in gesprek met de provincie en het rijk over dekkingsmogelijkheden van deze kosten. Zie paragraaf 5 van de Toelichting.

Juridische toets

Geen juridische gevolgen.

Toelichting

1. Aanleiding

Afgelopen maanden hebben de algemeen besturen van de RUD Utrecht en de ODRU ieder voor zich gesproken over een steviger fundament voor de samenwerking tussen beide omgevingsdiensten. Het advies van beide DB's is, in het licht van de vraagstukken ontwikkelingen in het domein van de leefomgeving, dat de samenwerking moet worden voorzien van een steviger handelingskader voor beide organisaties. Dit om voldoende robuustheid en kwaliteit van dienstverlening te (kunnen blijven) waarborgen. Een weging van de mogelijke opties om dit te bewerkstelligen leidt tot de voorlopige conclusie dat de meest kansrijke oplossing hiervoor is de vorming van één robuuste Omgevingsdienst voor heel Utrecht op termijn. De management teams van beide organisaties hebben dit ook geadviseerd. Het algemeen bestuur van de RUD Utrecht heeft dit advies op 3 februari overgenomen. Het algemeen bestuur van de ODRU heeft op 16 februari aangegeven, dat in de ODRU-Koers wordt opgenomen dat we de mogelijkheden van één robuuste Omgevingsdienst gaan verkennen. Dat is in beide gevallen geen besluit tot fusie.

In deze notitie lichten we de inhoudelijke beweegredenen voor deze verkenning toe, waarbij we ingaan op het doel, en het beoogd resultaat en het te volgen proces/traject. Tot slot gaan we in op de zorgvuldige communicatie die dit traject vraagt.

2. Toelichting op behoefte nadere verkenning één robuuste Omgevingsdienst

Al langere tijd is er op diverse terreinen samenwerking tussen RUD Utrecht en de ODRU, zoals bij de voorbereiding op de Omgevingswet, het toezicht op energiebesparing en de U&H strategie. Landelijke en regionale ontwikkelingen en steeds complexere maatschappelijke vraagstukken, die in veel gevallen gemeente- en provinciegrenzen overstijgen, vragen om intensievere interbestuurlijke-, interdisciplinaire- en ketensamenwerking. Dit geldt ook voor de samenwerking binnen de provincie Utrecht en tussen de omgevingsdiensten ODRU en RUD Utrecht. Ook wordt kennis en capaciteit schaarser door krapte op de arbeidsmarkt en wordt innovatie en de doorontwikkeling van producten en diensten geremd door beperkte financiering in combinatie met kostenstijgingen. Samenwerkingspartners, zoals VRU en GGD, komen we steeds vaker tegen bij onze inhoudelijke opgaven. Zij zijn op schaal van de provincie georganiseerd en geven aan dat de samenwerking wordt bemoeilijkt door de structuur met twee omgevingsdiensten. De toekomstbestendigheid en de kwaliteit van de taakuitvoering voor overheden komen steeds verder onder druk te staan. Robuustheid van overheden is hierbij essentieel.

De RUD Utrecht en de ODRU hebben derhalve op 13 januari 2022 een intentieovereenkomst voor versterkte samenwerking gesloten. Sinds 1 juli 2022 is er een procesmanager aangesteld om de samenwerking te stimuleren en faciliteren. Het meest recente voorbeeld van samenwerking is de dienstverleningsovereenkomst die is vastgesteld voor de samenwerking op het gebied van bodemtaken vanaf 1 januari 2023, óndanks het feit dat de Omgevingswet is uitgesteld. Dit zijn positieve ervaringen, die laten zien dat beide diensten elkaar inderdaad versterken door samenwerking. Tegelijkertijd signaleerden de gezamenlijke MT's tijdens de bijeenkomst van 14 juni 2022 ook dat we ingrijpendere keuzes, die een nog groter effect hebben op de wederzijdse versterking, (nog) niet maken. Dat betekent dat we in de mogelijkheden die er zijn om elkaar te versterken en robuuster te maken, ergens halverwege blijven steken. Het opstellen van DVO's is geen oplossing voor het probleem. Meer toelichting hierop in de bijgaande notitie (bijlage 1), opgesteld ter voorbereiding op het gezamenlijk DB van januari 2023.

Het bovenstaande bevestigt dat er meer nodig is dan enkel energie om samen te werken. Het vraagt om gerichte keuzes in de bedrijfsvoering. Keuzes die de directeuren niet kunnen maken zonder bestuurlijk kader. Keuzes die tijd en/of geld kosten. Maar ook keuzes die noodzakelijk zijn.

Bij het maken van die keuzes vragen wij een gericht handelingskader van de beide algemeen besturen. Dat handelingskader maakt het mogelijk om de grote opgaven waar uw gemeente en de provincie voor staat samen aan te pakken, om fundamentele keuzes te maken, om efficiënter te werken en om een betere en kwalitatief hoogstaande dienstverlening te bieden in de regio Utrecht. Voor elke deelnemer met dezelfde kwaliteit en intensiteit. De verkenning van de mogelijkheden van één robuuste Omgevingsdienst voor heel Utrecht is daarbij als meest passende oplossingsrichting voorgesteld door de beide DB's.

3. Doel en resultaat van de verkenning van één robuuste Omgevingsdienst

Het doel van de verkenning is om een vanuit voor- en nadelen onderbouwd besluit te kunnen nemen in beide algemeen besturen over de vraag of het verstandig is om tot de vorming van één robuuste Omgevingsdienst over te gaan en met zicht op een traject dat daarvoor passend is.

In de verkenning verdiepen we als eerste de inhoudelijke (beweeg)redenen om één robuuste Omgevingsdienst voor heel Utrecht te overwegen. Op welke punten kan één omgevingsdienst beter functioneren en voor wie wordt het resultaat beter? In de bovengenoemde notitie zijn een aantal onderwerpen en voorbeelden toegelicht (zie bijlage 1). In de verkenning willen we deze toelichting aanscherpen met als doel voor alle betrokken de redenen voor een te nemen besluit goed te motiveren.

Om transparantie in verwachtingen over een te volgen proces te borgen, stellen we als tweede stap een concept spoorboekje op, met daarin opgenomen de te volgen route en stations van een mogelijk vervolgtraject. Onderwerpen waar aan valt te denken zijn governance, financieringssysteem, cultuur en de besluitvormingsmomenten en het draagvlak bij gemeenteraden in het gehele proces.

Ten derde onderzoeken we in voorbereiding op een mogelijk vervolgtraject een aantal uitgangspunten. Het gaat om zaken waar bij aanvang van het traject keuzes in gemaakt moeten worden. Voor zover nu te overzien betreft het:

- aansturing en besluitvorming van een mogelijk vervolgtraject vanuit twee omgevingsdiensten (bijvoorbeeld met oprichting van een bestuurscommissie);
- mogelijke ondersteuning door een externe expert/partij;
- beheersing van de nadelen/risico's van een vervolgtraject;
- beslissingsbevoegdheid (college/GS en/of raad/PS).

4. **Proces verkenning van één robuuste Omgevingsdienst**

Het voorstel is om de verkenning van de mogelijkheden van één robuuste Omgevingsdienst rond de zomer 2023 af te ronden. In de vergadering van het algemeen bestuur van juli of september 2023 kan dan een "principe besluit" worden genomen om wel of niet een traject tot één robuuste Omgevingsdienst in te gaan aan de hand van bovengenoemd spoorboekje. Hiervoor wordt bij de RUD een extra bestuursvergadering ingelast, indien het lukt om de verkenning in juni af te hebben.

5. **Financieel inzicht en dekking**

In het spoorboekje nemen we ook een eerste raming op van de verwachte incidentele kosten en frictiekosten. We zijn in gesprek met de provincie en het rijk over dekkingsmogelijkheden van deze kosten.

6. **Communicatie**

In een fase waarin twee gemeenschappelijke regelingen in gesprek zijn over versteviging van de samenwerking en verkenning van één robuuste Omgevingsdienst voor heel Utrecht is het belangrijk om de communicatie naar alle betrokkenen duidelijk, transparant en identiek te houden. De RUD Utrecht en de ODRU zetten zich daar voor in en stemmen onderling hun berichtgeving af. In gesprek met het AB van de ODRU werd ook aandacht gevraagd voor de communicatie met de gemeenteraden en de regievoerders.

Het voorstel van de voorzitters van de beide algemeen besturen is om bijgaande gezamenlijke brief te versturen aan de gemeenteraden en provinciale staten (bijlage 2). De brief beschrijft de aanloop, het waarom van de versteviging van de samenwerking en het proces van de verkenning van de mogelijkheden van één robuuste Omgevingsdienst.